

GUDRUN GERLACH și ROLF HACHMANN, *Verzeichnis vor- und frühgeschichtlicher Bibliographien*, Beiheft zum 50. Ber RGK, 1969 (1971), Walter de Gruyter, Berlin, 269 p. și 32 hărți în text.

Nevoii de informare a arheologilor i-au răspuns cu peste o sută de ani în urmă primele liste bibliografice anuale, publicate în reviste de specialitate. De atunci numărul bibliografiilor de diferite feluri a crescut într-o asemenea măsură încât a devenit necesară și realizabilă o bibliografie a bibliografiilor. Pentru pre- și protoistoria Europei, G. Gerlach și R. Hachmann ne oferă un asemenea instrument de informare, care — în ciuda unor inerente și, dealtfel, previzibile imperfecțiuni — se va dovedi deosebit de util cercetării. Materialul (3 103 trimiteri, dintre care unele se repetă în capitole diferite) a fost organizat în principal după criteriul geografic. După cum era și de așteptat bibliografiile germane ocupă locul cel mai important. Cele 944 trimiteri sînt grupate în trei secțiuni principale: bibliografii supraregionale, bibliografii pe provincii istorice (de ex. Anhalt, Baden, Pfalz, Saarland etc.) și bibliografii ale unor arheologi germani, ca Beltz, Dragendorff, Jankuhn, Kossinna etc.

Pentru restul Europei sînt înregistrate mai întîi bibliografiile care depășesc cadrul unei singure țări (407 bibliografii generale, 20 pe perioade istorice, 10 pe părți ale Europei, 19 pe probleme etnice și 12 bibliografii speciale). Restul trimiterilor (1 691) se fac la bibliografii privind diferitele țări europene. Mai bine este reprezentată Franța, în schimb lipsesc Grecia, Turcia și Portugalia. Avînd în vedere modificările granițelor naționale și provinciale, mai ales din ultimii o sută de ani, pentru ușurarea consultării au fost inserate note explicative și hărți. Întîlnim, de asemenea, succinte însemnări care precizează conținutul și valoarea unor bibliografii, precum și perioada de apariție în cazul unor seriale bibliografice. Lucrarea nu are pretenția de a fi exhaustivă și nici nu putea fi. Dificila muncă de adunare și sistematizare a acestui important material de informare trebuie să fie, fără rezerve, omagiată.

Mircea Babeș

GERHARD MILDENBERGER, *Sozial- und Kulturgeschichte der Germanen*, Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart, 1972 (colecția Urban-Taschenbücher, vol. 149), 147 p. și 7 fig. în text.

Într-o colecție enciclopedică de buzunar, în care au mai apărut cărți utile și de o reală ținută științifică semnate de Bandi, Behn, Wiesner etc., Gerhard Mildenerberger, profesor la universitatea din Bochum, publică

o istorie socială și culturală a germanilor, de la începuturile acestora (prudent fixate pe la 500 î.e.n.) pînă la dizolvarea unității lor, în pragul epocii migrațiilor (pe la 400 e.n.). Lăsînd pe ultimul plan istoria „externă”